Rak szyjki macicy – nowotwór, któremu możesz zapobiec

Data aktualizacji
2026-02-11

Rak szyjki macicy jest jednym z częściej diagnozowanych nowotworów wśród kobiet. Niewykryty i nieleczony prowadzi do śmierci. Każdego roku na świecie odnotowuje się ok. 650 tys. nowych przypadków. W Polsce wciąż zajmuje on szóste miejsce pod względem liczby zachorowań na nowotwory złośliwe wśród kobiet. Stanowi to jeden z najwyższych wskaźników w Europie.

Jaka jest przyczyna zachorowań

Wszystkie przypadki zachorowań na raka szyjki macicy poprzedza przewlekła infekcja wirusem brodawczaka ludzkiego – HPV. Możesz się nim zarazić drogą płciową, najczęściej na etapie rozpoczynania aktywności seksualnej.

Prawdopodobieństwo zarażenia się wirusem HPV i zachorowania na raka szyjki macicy zwiększa:

- wiek (szczyt zachorowań przypada pomiędzy 45. a 55. rokiem życia)
- wczesne rozpoczęcie życia seksualnego
- duża liczba partnerów seksualnych
- duża liczba porodów
- palenie papierosów
- stwierdzona wcześniej zmiana patologiczna w badaniu cytologicznym
- kontakt z niemonogamicznymi partnerami seksualnymi, z infekcją HPV.

Objawy, które mogą niepokoić

Rak szyjki macicy na żadnym z etapów swojego rozwoju nie daje charakterystycznych objawów klinicznych. Zależą one od stopnia zaawansowania nowotworu i często mogą być mylone z innymi chorobami.

U części chorych we wczesnym stadium choroby mogą występować następujące objawy:

- krwawienia lub plamienia międzymiesiączkowe
- obfitsze niż zwykle miesiączki
- plamienia podczas lub po stosunku
- upławy.

W zaawansowanych stadiach choroby występują:

- dolegliwości bólowe brzucha
- ból występujący w trakcie stosunku
- upławy (ropne, cuchnące)

- obrzęki kończyn dolnych
- ból w okolicy lędźwiowo-krzyżowej
- krwiomocz
- trudności w oddawaniu moczu lub stolca.

Jak zapobiegać rakowi szyjki macicy

Rakowi szyjki macicy możesz skutecznie zapobiegać i go leczyć. Jest to jeden z najbardziej „podatnych na profilaktykę" nowotworów złośliwych u kobiet. Wykryty we wczesnym stadium rozwoju daje 99,9% szans na wyleczenie. Kluczem do sukcesu jest wdrożenie skutecznej profilaktyki:

- szczepień przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV)
- przesiewowych badań cytologicznych (łącznie z testem HPV HR).

Badanie, które ratuje życie

Do tej pory kobiety mogły skorzystać z jednego badania – tradycyjnej cytologii. Badanie to jest mniej dokładne i w wielu przypadkach nie wszystkie komórki nowotworowe zostają wykryte. Teraz w

programie profilaktyki raka szyjki macicy na NFZ dostępne już są :

- test HPV HR
- cytologia na podłożu płynnym (LBC).

Najpierw wykonywany jest test HPV HR, a w przypadku wykrycia wirusa, laboratorium wykonuje cytologię na podłożu płynnym (LBC) (na tej same próbce). Z testu można skorzystać raz na 5 lat.

Na czym polega test HPV HR

Bezpłatny test HPV HR z genotypowaniem to badanie molekularne, które wykrywa DNA lub RNA wirusa brodawczaka ludzkiego (HPV) o wysokim ryzyku wywoływania raka szyjki macicy, zanim zmiany pojawią się w komórkach. Materiał do badania pobiera się wymazem z szyjki macicy. To, co wyróżnia to badanie, to znacznie wyższa czułość niż cytologia. Oznacza to mniejsze ryzyko uzyskania wyniku fałszywie ujemnego, czyli takiego, w którym wynik wskazuje na brak choroby, mimo że zmiany nowotworowe są już obecne.

Jak skorzystać z badania

Z darmowego testu HPV HR w ramach programu profilaktyki raka szyjki macicy mogą skorzystać kobiety w wieku od 25 do 64 lat. Do udziału w programie nie musisz mieć skierowania. Wystarczy, że umówisz się w poradni, która realizuje badania profilaktyczne w ramach NFZ.

Na badanie możesz się umówić:

- bezpośrednio w placówce, która wykonuje badania
- przez **centralną e-rejestrację**.

Co oznaczają wyniki testu

Wyniki testu HPV HR wykonywanego w ramach programu profilaktyki raka szyjki macicy na NFZ są przekazywane przez placówkę, w której badanie zostało pobrane.

- **Wynik prawidłowy (ujemny)**: lekarz zaleci Ci kolejne badanie po 3 lub 5 latach (czasem po 12 miesiącach, jeśli są ku temu wskazania).
- **Dodatni wynik testu HPV HR**: automatycznie, z tego samego pobrania, wykonana będzie cytologia płynna (LBC). Jeśli okaże się prawidłowa, powtórzysz badanie za 12 miesięcy.
- **Zmiany o charakterze dysplastycznym (nieprawidłowości w wyglądzie komórek)**: lekarz ginekolog skieruje Cię na dalsze badania, tj. badanie kolposkopowe lub badanie kolposkopowe z pobraniem wycinka do badania histopatologicznego. Jeśli zajdzie potrzeba, zostaniesz skierowana do leczenia specjalistycznego lub na dalszą diagnostykę.

Szczepionka przeciw HPV

Skuteczną profilaktyką raka szyjki macicy są również szczepienia przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV). Są one zalecane i bezpłatne dla dziewcząt i chłopców w wieku od 9. roku życia do ukończenia 14 lat. Nie potrzebujesz recepty. Możesz zapisać dziecko przez Internetowe Konto Pacjenta oraz aplikację mojeIKP.

Osoby do 18 lat mogą być bezpłatnie zaszczepione jedną z dostępnych szczepionek w ramach refundacji. Potrzebna jest recepta na refundowaną szczepionkę. Preparat odbierzesz w aptece. Potem umów dziecko na szczepienie w przychodni POZ.
Dla dorosłych szczepionka jest dostępna z 50% refundacją. Zapytaj o nią lekarza.

Dowiedz się więcej na temat **bezpłatnych szczepień dzieci**.

Przeczytaj także

Profilaktyka raka szyjki macicy

Rak szyjki macicy to jeden z częstszych nowotworów występujących u kobiet. Na wczesnym etapie jest wyleczalny w ponad 99% przypadków. Niewykryty i nieleczony może prowadzić do śmierci. Dlatego każda kobieta po 25 r. ż. powinna regularnie wykonywać profilaktyczne badania cytologiczne

Masz prawo do testu HPV

Umów się przez centralną e-rejestrację na test HPV HR, który zastąpił klasyczną cytologię. Wolne terminy czekają! Teraz masz w pakiecie nowoczesne metody badawcze, dzięki którym otrzymasz precyzyjne wyniki na temat stanu swojego zdrowia

Szczepionka przeciw nowotworom?

Wynalezienie szczepionki przeciw nowotworom jest wciąż wyzwaniem dla naukowców. Jednak już dziś możesz ustrzec siebie i swoich najbliższych przed niektórymi nowotworami